

## RAPPORT IN HET KORT

Voor u ligt het rapport van bevindingen van de Algemene Rekenkamer Curaçao (de Rekenkamer) bij de Jaarrekening 2015 van Curaçao. In dit rapport presenteert de Rekenkamer de bevindingen van haar onderzoek naar de jaarrekening.

*Op grond van haar bevindingen kan de Rekenkamer de jaarrekening 2015 van Curaçao niet goedkeuren.*

Het onderzoek naar de jaarrekening heeft de Rekenkamer uitgevoerd uitgaande van haar wettelijke taken zoals beschreven in de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao<sup>1</sup> (hierna Lv ARC) en in de Staatsregeling<sup>2</sup>. Op basis hiervan heeft de Rekenkamer het door de ministers gevoerde financieel beheer en de financiële verantwoording daarover beoordeeld. Daarbij is de Rekenkamer nagegaan of:

1. in de jaarrekening het gevoerde financieel beheer getrouw is weergegeven;
2. de baten, lasten en balansmutaties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de landsbegroting en met de aanverwante wettelijke regelingen;
3. zorg is gedragen voor ordelijk en controleerbaar financieel beheer; en
4. de jaarrekening overeenkomstig de in de Landsverordening Comptabiliteit 2010 (Lv C-2010) gegeven voorschriften is opgesteld.

Voor haar onderzoek heeft de Rekenkamer, op grond van de Lv ARC<sup>3</sup>, gebruik gemaakt van de bevindingen van de Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) die de jaarrekening heeft gecontroleerd.

De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek naar de jaarrekening 2015 zijn:

1. Niet alle baten, lasten en balansmutaties zijn tot stand gekomen in overeenstemming met de vastgestelde landsbegroting (er is sprake van begrotingsoverschrijdingen) en met andere wettelijke regelingen<sup>4</sup>, waaronder de Subsidieverordening.

---

<sup>1</sup> Artikel 22.

<sup>2</sup> Artikel 68 Staatsregeling Curaçao.

<sup>3</sup> Artikel 24.

<sup>4</sup> Zie hoofdstuk 3.

2. Er is niet zorggedragen voor ordelijk en controleerbaar financieel beheer<sup>5</sup>. Bij de controle van de jaarrekening 2015 heeft de SOAB onderzoek gedaan naar de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en de daarin verankerde maatregelen van interne beheersing (AO/IB) bij acht van de negen ministeries en bij drie staatsorganen. Het onderzoek bracht voor alle ministeries en staatsorganen tekortkomingen aan het licht. Het betreffen tekortkomingen die ook in voorgaande jaren zijn geconstateerd. Deze tekortkomingen houden risico's in voor de rechtmatigheid, de volledigheid en de juistheid van de verantwoorde baten en lasten. De tekortkomingen hebben betrekking op:
- de capaciteit en deskundigheid van het personeel;
  - de interne controle;
  - het inkoopproces;
  - de personeelslasten;
  - de subsidieverstrekking;
  - de opbrengsten;
  - (tussentijdse) verslaggeving;
  - de materiële vaste activa;
  - het administratieve systeem Enterprise One.

Uit het onderzoek is gebleken dat de ministeries nauwelijks of niets hebben gedaan aan het verbeteren van het financieel beheer. Dit heeft tot gevolg dat wat betreft de verantwoorde posten in de jaarrekening 2015 er sprake is van onzekerheid van wezenlijke invloed ten aanzien van de juistheid, de volledigheid en de rechtmatigheid. Zolang er geen verbetering optreedt in de interne beheersingsmaatregelen zal er sprake blijven zijn van onzekerheid.

3. In de jaarrekening is het gevoerde financieel beheer niet getrouw weergegeven<sup>6</sup>. Het wijkt af ten aanzien van de volgende punten:
- De informatie in de jaarrekening over de balansposten, de posten van de Gewone Dienst (GD) en de Kapitaaldienst (KD) is niet betrouwbaar. Dit als gevolg van de tekortkomingen in de interne controle en daarmee in het financieel beheer.
  - Er bestaan nog steeds onzekerheden als gevolg van het ontbreken van informatie die nodig is om de jaarrekening te kunnen controleren. Het ontbreken van informatie wordt voornamelijk veroorzaakt door de werkwijze en de manier van archiveren door de ministeries.

---

<sup>5</sup> Zie hoofdstuk 4.

<sup>6</sup> Zie hoofdstuk 5.

- De informatiewaarde van de jaarrekening voldoet niet aan de eisen die de Landsverordening Comptabiliteit 2010 (Lv C-2010) stelt. Met name ontbreekt een toereikende toelichting in de jaarrekening. Zo ontbreekt in het jaarverslag<sup>7</sup> bij zes ministeries een uiteenzetting in hoeverre beleidsvoornemens voor het betreffende dienstjaar zijn gerealiseerd.
4. De jaarrekening bevat alle voorgeschreven onderdelen<sup>8</sup>, echter het vereiste inzicht ontbreekt.

Gezien de eerder vermelde fouten en onzekerheden constateert de Rekenkamer dat de jaarrekening 2015 geen getrouwe weergave geeft van de balansposten, de posten van de Gewone Dienst en de Kapitaaldienst alsmede van de financiële positie van de overheid. De onzekerheden zijn zoals in de voorgaande jaren voornamelijk veroorzaakt door de tekortkomingen in het financieel beheer waardoor belangrijke informatie ontbreekt.

Gezien de fouten en onzekerheden in de jaarrekening 2015 kan de Rekenkamer de jaarrekening niet goedkeuren. De regering heeft pas in 2017 tijdens het proces van bezwaar tegen de jaarrekening 2014 een plan van aanpak opgesteld voor het wegwerken van de tekortkomingen in het financieel beheer. In het jaar 2018 heeft de regering bepaalde van de actiepunten uit dit plan opgepakt. Door de bereidwilligheid van de regering om het financieel beheer te verbeteren is de Rekenkamer van mening dat het op zijn plaats is om de regering de nodige tijd te geven om de aanbeveling volledig uit te voeren. Om deze reden zal de Rekenkamer geen bezwaar indienen tegen de jaarrekening 2015.

Naast de aanbevelingen die de Rekenkamer in het rapport van de jaarrekening 2014 aan de Staten heeft gedaan, doet de Rekenkamer alsook de volgende aanbevelingen aan de Staten:

1. De Staten dient, alvorens de jaarrekening 2015 te behandelen, van de regering te eisen om de getrouwheidsfouten in deze jaarrekening te doen corrigeren door het Ministerie van Financiën. Hierdoor kunnen de Staten en overige gebruikers van de jaarrekening een beter beeld vormen over de cijfers opgenomen in deze jaarrekening.
2. De regering erop te attenderen dat oneigenlijk gebruik maken van de bepaling in artikel 47 van de LV-C 2010 om begrotingsoverschrijdingen achteraf door de Staten te laten accorderen bij de vaststelling van de jaarrekening niet acceptabel is. De Staten dienen de regering erop te wijzen dat de regering de nodige maatregelen dient te treffen opdat de

---

<sup>7</sup> Lv C-2010, artikel 33, tweede lid.

<sup>8</sup> Lv C-2010, artikel 18.

ministers zorgdragen dat na de goedkeuring van de laatste suppletoire wijziging door de Staten slechts wijzigingen kunnen worden doorgevoerd die binnen het regiem van artikel 47 vallen. Bij het indienen van de jaarrekening dient de regering de begrotingswijzigingen die de Staten tegelijk met de jaarrekening moet goedkeuren, inzichtelijk te maken voor de Staten.